

Polecenia podsumowujące

1. Opisz gospodarkę europejską w latach 20. XX w.
2. Wymień społeczne i polityczne skutki wielkiego kryzysu gospodarczego na świecie.
3. Scharakteryzuj amerykański New Deal, a następnie wyjaśnij, w jaki sposób przyczynił się on do wyjścia USA z zapaści gospodarczej.

Gospodarka w dwudzie-
stoleciu międzywojennym

Podsumowanie

33

◆ Ekonomiczne konsekwencje Wielkiej Wojny

Brak rąk do pracy.

Problemy z utworzeniem nowych międzynarodowych powiązań handlowych.

Wzrost niezadowolenia społecznego i konflikty polityczne skutkiem sytuacji ekonomicznej w państwach europejskich.

Zadłużenie, inflacja oraz hiperinflacja potęgujące kryzys ekonomiczny w Europie po Wielkiej Wojnie.

◆ Gospodarka amerykańska po I wojnie światowej

USA po Wielkiej Wojnie najsilniejszą gospodarką na świecie.

Rozwój przemysłu chemicznego, elektrotechnicznego i motoryzacyjnego.

Problem z nadprodukcją towarów.

Zjawisko spekulacji jednym z problemów amerykańskiej gospodarki.

Prohibicja i rozwój czarnego rynku.

◆ Wielki kryzys gospodarczy

Przyczyny

- brak możliwości zbytu amerykańskich towarów na rynku wewnętrznym i rynkach europejskich przy nadprodukcji
- obniżanie stóp procentowych zachętą do spekulacji

Przebieg

- 24 X 1929 – „czarny czwartek”, krach na giełdzie nowojorskiej, początek wielkiego kryzysu
 - spadek wartości akcji spółek giełdowych sięgający nawet 50%
 - bankructwa banków, firm i wielkich zakładów przemysłowych
 - spadek globalnej produkcji przemysłowej o 33% w porównaniu z 1928 r.
 - wzrost bezrobocia i ubóstwa
 - rozchwianie powiązań handlowych i finansowych w skali światowej
- Rozprzestrzenienie się kryzysu na kraje europejskie, najtrudniejsza sytuacja m.in. w Niemczech.

◆ Rządy wobec kryzysu

Wprowadzenie przez państwa zasady neomerkantylizmu oraz polityki interwencjonizmu w celu ratowania gospodarek.

Spadek poparcia dla demokracji parlamentarnych jednym z przejawów kryzysu gospodarczego.

Zainicjowanie w USA przez prezydenta Roosevelta programu New Deal.

New Deal oparty na interwencjonizmie oraz systemie nakazów i zakazów ze strony administracji.

1935 – przewyżczenie kryzysu i początek okresu koniunktury gospodarczej.

Upowszechnienie ustawodawstwa socjalnego jako jedno z następstw wielkiego kryzysu.

Polecane publikacje

J. Eig, *Al Capone. Gangster wszech czasów*, przeł. T. Szlagor, Wrocław: Wyd. Dolnośląskie, 2021.

M.N. Rothbard, *Wielki kryzys w Ameryce*, tłum. M. Zieliński, W. Falkowski, Warszawa: Instytut Ludwika von Misesa, 2010.

A. Tooze, *U progu wielkiego kryzysu. Wielka wojna i przebudowa światowego porządku 1916–1931*, tłum. P. Kuźnicki, Oświęcim: Wyd. Napoleon V, 2016.

